

GEKLEURDE LIJSTEN?

DE AANWEZIGHEID VAN KANDIDATEN MET EEN MIGRATIE-
ACHTERGROND IN 13 VLAAMSE STEDEN BIJ DE
GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN VAN 13 OKTOBER 2024

Robin Devroe, Bram Wauters & Nicolas Bouteca

Robin.Devroe@UGent.be ; Bram.Wauters@UGent.be; Nicolas.Bouteca@UGent.be

Onderzoeksnota

Onderzoeksgroep GASPAR (UGent)
Oktober 2024

Belangrijkste conclusies

- Het percentage kandidaten met een migratieachtergrond bedraagt 15,5 % in de 13 Vlaamse centrumsteden. Dit is een beperkte stijging ten opzichte van 2018 (14,3%) en 2012 (9,5 %).
- De stijging is het meest uitgesproken in de kleinere centrumsteden, zoals bijvoorbeeld Aalst (+5,7%) en Oostende (+3,5%).
- Genk blijft met 37,2 % kandidaten met een migratieachtergrond de stad met het hoogste percentage, voor Antwerpen (28,4%) en Gent (20,5%).
- In vergelijking met hun aandeel in de bevolking, blijven personen met een migratieachtergrond evenwel nog altijd ondervertegenwoordigd op de kandidatenlijsten, en dat in alle Vlaamse centrumsteden. De mate van ondervertegenwoordiging is ook toegenomen ten opzichte van 2018.
- Linkse partijen plaatsen meer kandidaten met een migratieachtergrond op hun lijsten dan rechtse partijen.
- Van de nationale partijen scoort PVDA het hoogst met 19,7% kandidaten met een migratieachtergrond, gevolgd door Groen (17,9 %) en Vooruit (16,5%). N-VA (11,8%), Open Vld (11,3%) en VB (4,2%) scoren een stuk lager. Bij CD&V merken we een opvallende opwaartse evolutie doorheen de tijd. Het percentage kandidaten met een migratieachtergrond op hun kandidatenlijsten stijgt verkiezing per verkiezingen waardoor CD&V op dit vlak nu heel sterk in de buurt komt van de linkse partijen.

1. Inleiding

De samenstelling van de bevolking in verschillende West-Europese steden heeft de afgelopen decennia ingrijpende wijzigingen ondergaan. Door de instroom van nieuwkomers en gezinsvorming en –uitbreiding van reeds aanwezige personen van vreemde afkomst, zijn onze steden diverser dan ooit tevoren. Zo is de aanwezigheid van inwoners met een buitenlandse herkomst in onze Vlaamse centrumsteden de afgelopen jaren verder doorgestegen tot gemiddeld 34,4 %.¹ Die aanwezigheid wordt echter onvoldoende vertaald naar het politieke niveau, waar mensen met een migratieachtergrond ondervertegenwoordigd blijven in gemeenteraden en parlementen.²

Naast kenmerken van etnische minderheden zelf en kenmerken van het politiek systeem en het kiessysteem waarin ze opereren, spelen politieke partijen een belangrijke rol in het stimuleren of hinderen van etnische vertegenwoordiging.³ Aangezien politieke partijen de rekrutering en selectie van kandidaten domineren, zijn ze in staat om de toegang tot een politiek mandaat voor bepaalde groepen af te snijden of omgekeerd te bevorderen.

Eerdere cijfers hebben aangetoond dat burgers met een migratieachtergrond vaak ondervertegenwoordigd zijn op de kieslijsten. Dergelijke onevenwichten konden vervolgens niet meer rechtgetrokken worden bij de eigenlijke verkiezingen.⁴ Net daarom is het belangrijk om na te gaan in welke mate personen met een migratieachtergrond aanwezig zijn op de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2024. We werken verder op een

¹ Statistiek Vlaanderen (2024). Bevolking naar herkomst. Geraadpleegd op 1 oktober 2024, van <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/bevolking-naar-herkomst>

² Ruedin, D. (2013). *Why aren't they there? The political representation of women, ethnic groups and issue positions in legislatures*. Colchester: ECPR Press.

³ Bird, K. (2004). "Comparing the political representation of ethnic minorities in advanced democracies." Annual Meeting of the Canadian Political Science Association, Winnipeg.

⁴ Celis, K., Eelbode, F. & Wauters, B. (2013). "Visible Ethnic Minorities in Local Political Parties: A Case Study of Two Belgian Cities (Antwerp and Ghent)." *Politics* 33(3): 160-171

gelijkaardige analyse die werd uitgevoerd door het Minderhedenforum in 2012 en door onszelf in 2018.⁵

Het screenen van kandidaten met migratieachtergrond lijkt eenvoudiger dan het is. Omdat zich kandidaat stellen bij gemeenteraadsverkiezingen wettelijk enkel voorbehouden is voor burgers met een Belgische of EU-nationaliteit, is een analyse op basis van de nationaliteit niet geschikt. Aangezien een grootschalige bevraging naar afkomst van (groot)ouders te omslachtig is en niet voor alle kandidaten een antwoord oplevert, en omdat toegang tot officiële gegevens hierover botst op privacy-bezwaren, hebben we een beroep gedaan op de methode van de naamherkenning. Deze onomastische methode wordt vaker gebruikt in onderzoek naar mensen met een migratieachtergrond⁶ en is ook een praktijk die eerder toegepast werd bij gelijkaardige analyses van de kandidatenlijsten in 2012 en 2018.⁷ We hebben de kandidatenlijsten voor de gemeenteraadsverkiezingen (zoals deze beschikbaar werden gesteld via www.vlaanderenkiest.be) onderzocht door te kijken naar de voor- en achternaam van de kandidaten. De kandidaten met een niet-Vlaams klinkende naam hebben we vervolgens gescreend via hun website, sociale media profielen, de partijwebsite, etc. Hieruit volgde een finale lijst van kandidaten van vreemde origine. Waar mogelijk werd de specifieke herkomst van de kandidaten opgenomen in het databestand. De kandidaten werden vervolgens gegroepeerd volgens herkomstgroep (Zuid-Europa, Centraal- en Oost-Europa, Zuid-Oost-Europa, Turkije en Maghreblanden, Overige Afrikaanse landen, Overige Aziatische landen, Centraal- en Latijns-Amerika en Noord-Amerika).

⁵ Minderhedenforum (2012), *Kleur op de lijst. Tweede rapport etnische diversiteit in de lokale politiek. Onderzoeksnota*. Brussel: Minderhedenforum, 12 p.; Van Trappen, S. & Wauters, B. (2018). *Gekleurde lijsten? De aanwezigheid van kandidaten met een migratieachtergrond in 13 Vlaamse steden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. Onderzoeksnota*. Gent: Universiteit Gent, 14p.

⁶ Zie bv. Janssen, C., Dandoy, R., & Erzeel, S. (2017). Het electorale succes van etnische minderheden in Brussel: de rol van kiezers en partijen. *Res Publica*, 59(4), 389-412 ; Celis, K., Eelbode, F. & Wauters, B. (2013). "Visible Ethnic Minorities in Local Political Parties: A Case Study of Two Belgian Cities (Antwerp and Ghent)." *Politics* 33(3): 160-171

⁷ Minderhedenforum (2012), *Kleur op de lijst. Tweede rapport etnische diversiteit in de lokale politiek. Onderzoeksnota*. Brussel: Minderhedenforum, 12 p.; Van Trappen, S. & Wauters, B. (2018). *Gekleurde lijsten? De aanwezigheid van kandidaten met een migratieachtergrond in 13 Vlaamse steden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. Onderzoeksnota*. Gent: Universiteit Gent, 14p.

We focussen hierbij op zichtbare⁸ etnisch-culturele minderheden. Deze omvatten alle kandidaten met een niet-Europese herkomst, maar ook kandidaten met Zuid-Europese en Centraal- en Oost-Europese wortels werden meegenomen. Door te focussen op zichtbare minderheden nemen we die bevolkingsgroepen wiens aanwezigheid en politieke vertegenwoordiging het meest naar voren komen in het maatschappelijke en politieke debat.⁹ Bovendien laat het ons toe om vergelijkingen doorheen de tijd te maken omdat het dezelfde methode is die het toegepast werd in 2012 en 2018.¹⁰

We zijn er ons terdege van bewust dat deze methode ook nadelen heeft. De gevolgde methode is niet helemaal foutloos. We hebben dit proberen op te vangen door duidelijke criteria voorop te stellen, door steekproefsgewijs met meerdere onderzoekers dezelfde kandidatenlijsten te coderen en door te overleggen bij grote twijfelgevallen. Een ander nadeel is dat dergelijke codering veel werk vraagt. Daarom hebben we ervoor geopteerd om ons te beperken tot de 2 grootsteden en de 11 centrumsteden in Vlaanderen (volgens de VRIND-classificatie). Daardoor vallen, eveneens net als in 2012 en 2018, een aantal interessante gemeenten met een grote diverse populatie uit de boot, waaronder Beringen en Heusden-Zolder bijvoorbeeld.

2. Analyse per stad

We starten onze analyse door per stad te kijken hoeveel kandidaten met een migratieachtergrond er procentueel op de lijsten staan voor de gemeenteraadsverkiezingen.

We relateren dit aan het percentage inwoners in die stad dat behoort tot een etnisch-culturele minderheid. Descriptieve politieke vertegenwoordiging gaat ervan uit dat kandidaten en verkozenen een afspiegeling moeten vormen van de samenleving. Dat betekent dat we ook de

⁸ Zichtbaar op basis van hun naam of hun huidskleur.

⁹ Voor bijvoorbeeld Nederlanders is dat veel minder het geval.

¹⁰ Minderhedenforum (2012), Kleur op de lijst. Tweede rapport etnische diversiteit in de lokale politiek. Onderzoeksnota. Brussel: Minderhedenforum, 12 p.; Van Trappen, S. & Wauters, B. (2018). Gekleurde lijsten? De aanwezigheid van kandidaten met een migratieachtergrond in 13 Vlaamse steden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. Onderzoeksnota. Gent: Universiteit Gent, 14p.

samenstelling van die samenleving in rekening moeten brengen wanneer we representativiteit beoordelen. Het thema van vertegenwoordiging van mensen met een migratieachtergrond stelt zich sterker in Antwerpen en Gent dan in Brugge of Roeselare bijvoorbeeld. De percentages in Tabel 1 reflecteren kandidaten en burgers van zowel Centraal- en Oost-Europese afkomst, Zuid-Europese afkomst en niet-Europese afkomst, en zijn dus niet beperkt tot mensen met een vreemde nationaliteit. De bevolkingscijfers zijn overgenomen uit de rapporten van Statistiek Vlaanderen over de samenstelling van de bevolking naar herkomst.¹¹

We vergelijken in Tabel 1 telkens het percentage personen met een migratieachtergrond in de bevolking en op de kandidatenlijsten, en we doen dit op twee manieren: door het verschil tussen beide percentages te berekenen (kolom 4) en door het percentage kandidaten te delen door het percentage in de bevolking (kolom 5). Een score van 100% op deze laatste indicator betekent dat de samenstelling van de kieslijsten een perfecte weerspiegeling is van de bevolkingsamenstelling. Een score van meer dan 100 % wijst erop dat kandidaten met een migratieachtergrond oververtegenwoordigd zijn ten opzichte van hun aandeel in de bevolking. Een score van minder dan 100 % duidt op ondervertegenwoordiging.

Tabel 1: Percentage kandidaten met een migratieachtergrond bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2024 in vergelijking met hun aandeel in de bevolking (gerangschikt volgens % kandidaten met een migratieachtergrond)

	% kandidaten met migratie-achtergrond	% inwoners van buitenlandse afkomst	Vershil	Mate van vertegenwoordiging 2024	Mate van vertegenwoordiging 2018
Genk	37,2	59,6	-22,4	62,4	87,4
Antwerpen	28,4	56,3	-27,9	50,4	67,7
Gent	20,5	38,4	-17,9	53,4	68,2
Turnhout	14,5	39,8	-25,3	36,4	62,8
Mechelen	14,5	37,4	-22,9	38,8	50,9
Sint-Niklaas	13,0	34,4	-21,4	37,8	60,8
Leuven	12,0	38,2	-26,2	31,4	54,9
Oostende	11,2	28,4	-17,2	39,4	47,2

¹¹ Statistiek Vlaanderen (2024). Bevolking naar herkomst. Geraadpleegd op 1 oktober 2024, van <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/bevolking/bevolking-naar-herkomst>

Hasselt	10,4	25,4	-15,0	40,9	63,9
Aalst	10,4	28,2	-17,8	36,9	27,3
Kortrijk	9,7	24,3	-14,6	39,9	54,9
Roeselare	6,8	22,3	-15,4	30,5	41,2
Brugge	6,1	18,1	-12,0	33,7	41,8

Het hoogste percentage kandidaten met een migratieachtergrond vinden we in Genk met 37,2 %. De top drie wordt aangevuld door Antwerpen (28,4%) en Gent (20,4%). De percentages liggen hier beduidend lager dan in Genk. Nochtans zijn er in beide steden zogenaamde migrantenpartijen actief wiens kandidaten nagenoeg allemaal een migratieachtergrond hebben. Voor Gent gaat het over FouadAhidar&TeamGent (37 kandidaten) en in Antwerpen is er Team Fouad Ahidar A+ (17 kandidaten). De aanwezigheid van dergelijke partijen verklaart voor een deel de hogere scores in Antwerpen en Gent ten opzichte van de overige centrumsteden, omdat in die andere steden dit soort partijen niet of beperkt opkomen. Als we in Gent en Antwerpen enkel kijken naar de nationale partijen (dus zonder lokale lijsten van Team Fouad Ahidar), dan zakken de percentages tot respectievelijk 13,6 % voor Gent en tot 26,0 % voor Antwerpen (niet in de tabel). Vooral in Gent is het verschil tussen de nationale partijen (met 13,6 %) en het algemeen gemiddelde met FouadAhidar&TeamGent inbegrepen (20,5 %) uitgesproken.

Het laagste percentage kandidaten met een migratieachtergrond vinden we terug in Brugge met 6,1 %. Dat is op zich niet zo vreemd omdat Brugge ook de stad is met het minste mensen met een migratieachtergrond in de bevolking.

Dat brengt ons bij de verhouding tussen het aandeel etnische minderheden op de kandidatenlijsten en hun aandeel in de bevolking (kolommen 4 en 5). In Genk zijn burgers met een migratieachtergrond het best vertegenwoordigd: 37,2 % onder kandidaten versus 59,6 % onder de bevolking. Dit resulteert in een verhouding van 62,4 % (zie kolom 5). Gent en Antwerpen doen het iets minder goed met verhoudingen van respectievelijk 53,4 % en 50,4 %. In de andere Vlaamse centrumsteden is er eveneens sprake van een ondervertegenwoordiging gaande van een verhouding kandidaten/bevolking in Hasselt van bijna 40,9 % tot een verhouding van slechts 30,5 % in Roeselare. We kunnen dus concluderen dat er in alle centrumsteden sprake is van een blijvende ondervertegenwoordiging in vergelijking met de bevolking. Gegeven het groeiende

aandeel van burgers met een vreemde afkomst in de inwoneraantallen van deze centrumsteden is deze ondervetegenwoordiging ook meer uitgesproken in vergelijking met eerdere verkiezingen (met uitzondering van Aalst).

3. Evolutie doorheen de tijd

In deze paragraaf gaan we dieper in op de evolutie doorheen de tijd. Daartoe vergelijken we het percentage kandidaten met een migratieachtergrond voor de huidige verkiezingen met deze van 2006, 2012 en 2018.¹²

Tabel 2: Percentage kandidaten met een migratieachtergrond bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2024 in vergelijking met 2006, 2012 en 2018 (gerangschikt volgens evolutie t.o.v. 2018)

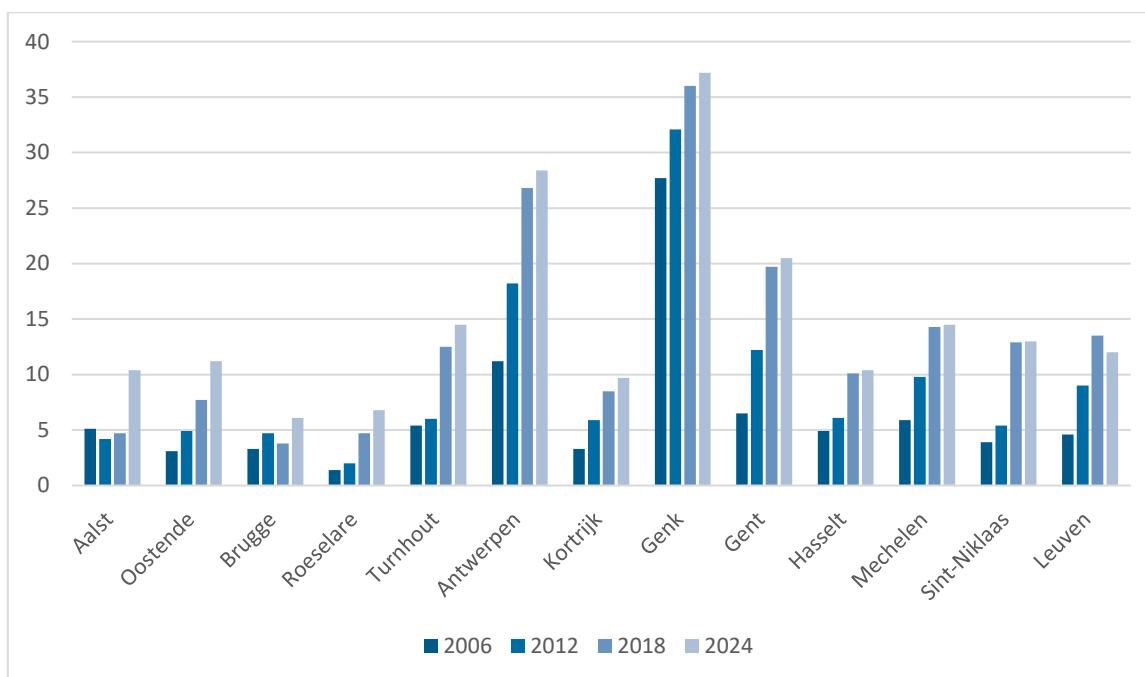
	2006	2012	2018	2024	evol 12-18	evol 18-24
Aalst	5,1	4,2	4,7	10,4	+ 0,5	+ 5,7
Oostende	3,1	4,9	7,7	11,2	+ 2,8	+ 3,5
Brugge	3,3	4,7	3,8	6,1	- 0,9	+ 2,3
Roeselare	1,4	2,0	4,7	6,8	+ 2,7	+ 2,1
Turnhout	5,4	6,0	12,5	14,5	+ 6,6	+ 2,0
Antwerpen	11,2	18,2	26,8	28,4	+ 8,6	+ 1,6
Kortrijk	3,3	5,9	8,5	9,7	+ 2,6	+ 1,2
Genk	27,7	32,1	36,0	37,2	+ 3,9	+1,2
Gent	6,5	12,2	19,7	20,5	+ 7,5	+ 0,8
Hasselt	4,9	6,1	10,1	10,4	+ 4,0	+ 0,3
Mechelen	5,9	9,8	14,3	14,5	+ 4,5	+ 0,2
Sint-Niklaas	3,9	5,4	12,9	13,0	+ 7,5	+ 0,1
Leuven	4,6	9,0	13,5	12,0	+ 4,5	- 1,5
Totaal	6,7	9,5	14,3	15,5	+4,8	+1,2

We zien in Tabel 2 dat er in alle centrumsteden een relatief beperkte stijging is van het aantal kandidaten met een migratieachtergrond, met uitzondering van Leuven (lichte daling; -1,5%). In vergelijking met de evolutie tussen 2012 en 2018 is de stijging nu evenwel veel minder

¹² Gegevens over 2006 en 2012 halen we uit: Minderhedenforum (2012), Kleur op de lijst. Tweede rapport etnische diversiteit in de lokale politiek. Onderzoeksnota. Brussel: Minderhedenforum, 12 p. Gegevens over 2018 halen we uit: Van Trappen, S. & Wauters, B. (2018). Gekleurde lijsten? De aanwezigheid van kandidaten met een migratieachtergrond in 13 Vlaamse steden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. Onderzoeksnota. Gent: Universiteit Gent, 14p.

uitgesproken. In deze tabel staan Aalst en Oostende bovenaan (met resp. +5,7 % en +3,5%), wat wil zeggen dat in die twee steden zich de sterkste stijging heeft voorgedaan. Dit lijkt echter eerder een inhaalbeweging te zijn van deze kleinere centrumsteden ten opzichte van de andere centrumsteden aangezien deze in 2018 allemaal een sterkere stijging lieten noteren. Kijken we naar het totaal over alle centrumsteden samen, dan zien we dat het percentage kandidaten met een migratieachtergrond stijgt van 14,3 % in 2018 tot 15,5% nu. Dit is een beperkte stijging van bijna 1,2 procentpunten en is veel minder uitgesproken dan de stijging die in 2018 genoteerd werd (+ 4,8%).

Grafiek 1: Percentage kandidaten met een migratieachtergrond bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2024 in vergelijking met 2006, 2012 en 2018

4. Analyse per partij

Vervolgens maken we een analyse per partij. Voor elke partij werd in alle centrumsteden gekeken naar hoeveel kandidaten met een migratieachtergrond ze op hun lijsten hebben staan. In onderstaande tabel wordt gefocust op de nationale partijen.

We zien in Tabel 3 dat PVDA de partij is met de meeste kandidaten met een migratieachtergrond op hun lijsten (19,7%) gevolgd door Groen (17,9%) en Vooruit (16,5%), al is er bij deze laatste partij wel een daling ten opzichte van 2018 (-1,6%). Bij CD&V merken we een opwaartse trend doorheen de tijd op. Qua percentage kandidaten met een migratieachtergrond komt CD&V nu wel erg dicht bij de meer linkse partijen. Het lijkt er dus op dat CD&V in de centrumsteden de diversiteit in haar kandidatenlijsten nu ook ten volle omarmd heeft.

Als we alle partijen in beschouwing nemen (niet in tabel), zien we dat Team Fouad Ahidar de partij is met de meeste kandidaten met een migratieachtergrond op hun lijsten (87,0 %). Zoals eerder aangegeven, hoeft dit niet te verbazen aangezien deze partij typisch beschouwd kan worden als een migrantenpartij. Ook de kartellijsten scoren vrij hoog met 21,7 % kandidaten met een migratieachtergrond op hun lijsten.

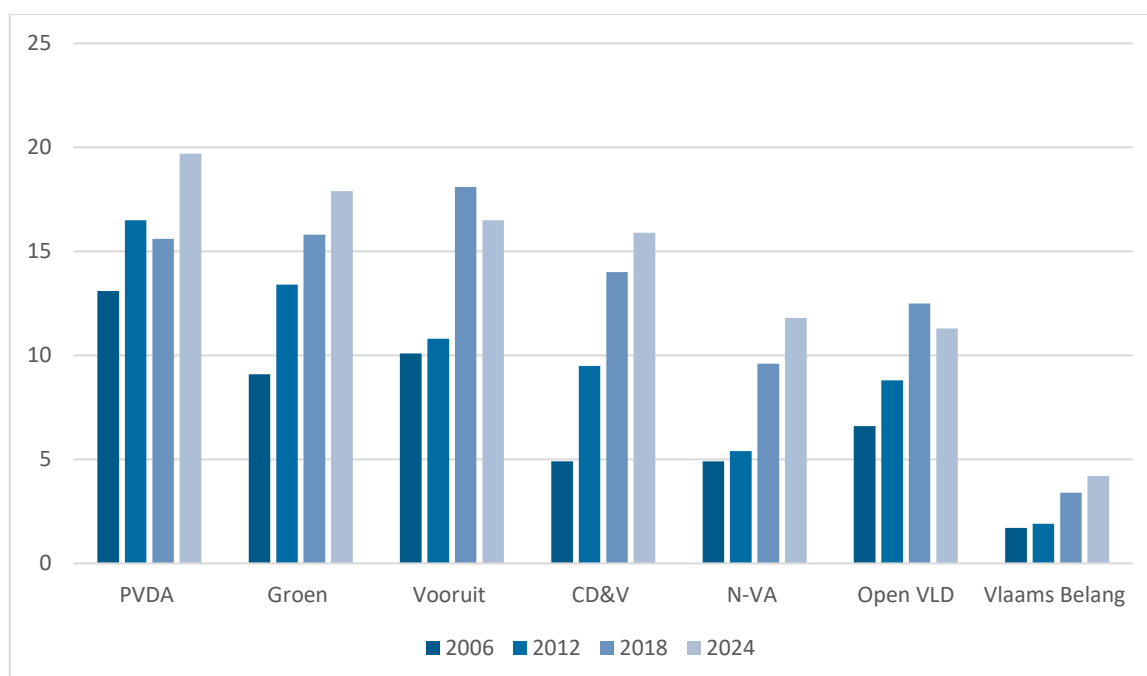
Tabel 3: Percentage kandidaten met een migratieachtergrond per partij in vergelijking met 2006, 2012 en 2018 (gerangschikt volgens percentage in 2024)

	2006	2012	2018	2024	Vershil 2024-2018
PVDA	13,1	16,5	15,6	19,7	+4,1
Groen	9,1	13,4	15,8	17,9	+2,1
Vooruit	10,1	10,8	18,1	16,5	-1,6
CD&V	4,9	9,5	14,0	15,9	+1,9
N-VA	4,9	5,4	9,6	11,8	+2,2
Open Vld	6,6	8,8	12,5	11,3	-1,2
Vlaams Belang	1,7	1,9	3,4	4,2	+0,8
Totalen	6,7	9,5	14,3	15,5	+1,2

We zien verder een duidelijk links-rechts-patroon in deze cijfers: linkse partijen zoals PVDA, Groen en Vooruit hebben duidelijk meer kandidaten met een migratieachtergrond op hun lijsten dan rechtse partijen zoals Open Vld (11,3%), N-VA (11,8 %) en Vlaams Belang (4,2 %). Het verschil tussen linkse en rechtse partijen verwondert niet echt, en reflecteert eerdere bevindingen uit

kiezersonderzoek¹³ en onderzoek naar de samenstelling van kandidatenlijsten¹⁴. Uit deze onderzoeken blijkt dat linkse partijen meer aantrekkingskracht hebben op kiezers met een migratieachtergrond waardoor er ook een ruimere groep is om kandidaten uit te rekruteren, en ze hechten meer belang aan het weerspiegelen van diversiteit op hun kandidatenlijsten dan rechtse partijen. Wel is het zo dat er ook bij de rechtse partijen N-VA en Vlaams Belang een beperkte stijging waar te nemen valt ten opzichte van 2018. In het geval van N-VA is dit een stijging met 2,2 procentpunten. Bij Open Vld valt er een lichte daling ten opzichte van 2018 op te merken (-1,2%).

Grafiek 2: Percentage kandidaten met een migratieachtergrond per partij in vergelijking met 2006, 2012 en 2018

¹³ Zie bijvoorbeeld: Teney, C., et al. (2010). "Ethnic voting in Brussels: Voting patterns among ethnic minorities in Brussels (Belgium) during the 2006 local elections." *Acta Politica* 45(3): 273-297, en Jacobs, D., Kelbel, C. & Pilet, J-B. (2013). 'De politieke voorkeur van kiezers van allochtone afkomst tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012 in Brussel', In R. Dassonneville, M. Hooghe, S. Marien & J-B. Pilet (reds), *De lokale kiezer. Het kiesgedrag bij de Belgische gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012*. Brussel: ASP, pp. 171-197.

¹⁴ Zie bijvoorbeeld: De Winter, L., et al. (2013). Nationale bemoeienis of lokale autonomie? Het lijstvormingsproces bij gemeenteraadsverkiezingen. in: K. Deschouwer, T. Verthé and B. Rihoux (eds), *Op zoek naar de kiezers. Lokale partijafdelingen en de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012*. Brussel, Academic & Scientific Publishers (ASP): 93-122, en B. Wauters, F. Eelbode & K. Celis (2018) Colorful or colorless? Local parties defending ethnic minority interests. *Lex Localis*, 16(3), pp. 413-430

5. Analyse volgens afkomst

Tot slot kijken we nog eens naar de herkomst van de kandidaten met een migratieachtergrond. Op basis van de beschikbare informatie (naam, website, Facebook-pagina, Instagram-profiel,...) konden we de meeste kandidaten toewijzen aan één van de grote regio's van herkomst. We zijn er ons van bewust dat de gevolgde methode niet volledig foutloos is. Deze resultaten volgens afkomst moeten dan ook met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Tabel 4: Aantal kandidaten per herkomstgroep

	Absolute aantallen	Percentages kandidaten buitenlandse afkomst	Percentage kandidaten globaal
Turkije en Maghreb-landen	220	37,1	5,7
Zuid-Europa	72	12,1	1,9
Overige Aziatische landen	114	19,2	3,0
Oost-Europa	67	11,3	1,7
Overige Afrikaanse landen	87	14,7	2,3
Zuid-Oost-Europa	11	1,9	0,0
Noord-Amerika	3	0,5	0,0
Centraal- en Latijns Amerika	19	3,2	0,0
Totaal kandidaten buitenlandse afkomst	593	100	
België	3242		84,5
Totaal	3835		100,00

We zien dat, net als in 2018 (niet in tabel), kandidaten met Turkse of Maghrebijnse roots het leeuwendeel van de kandidaten met een migratieachtergrond uitmaken. Iets meer dan 37 % van de kandidaten met een migratieachtergrond hebben hun wortels in Turkije of één van de Maghreb-landen zoals Marokko. Samen zijn ze goed voor 5,7 % van alle kandidaten in de Vlaamse centrumsteden. Daarnaast vinden we ongeveer gelijke aandelen van kandidaten uit Zuid-Europa (Italië, Spanje, Griekenland), uit Aziatische landen, en uit Centraal- en Oost-Europa (Polen, Rusland, ...). Elk van deze groepen maken tussen de 12 en 19 % van de kandidaten met een migratieachtergrond uit.

Wanneer we de analyse verder opsplitsen per partij (niet in tabel), dan valt op linkse partijen (PVDA, Vooruit en in mindere mate Groen), maar ook CD&V, sterker inzetten op de vertegenwoordiging van kandidaten met een Turkse of Maghrebijnse roots op hun kandidatenlijsten in vergelijking met rechtse partijen. Kandidaten met Oost-Europese origine zijn dan weer prominenter aanwezig op de kandidatenlijsten van rechtse partijen zoals N-VA en Vlaams Belang.

6. Conclusie

In deze onderzoeksnota zijn we dieper ingegaan op de aanwezigheid van personen met een migratieachtergrond op de kandidatenlijsten van de partijen in de 13 Vlaamse centrumsteden bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2024. Dit is relevant omdat de samenstelling van de kandidatenlijsten deels ook de uiteindelijke samenstelling van de gemeenteraden bepaalt, en dus ook de mate van (descriptieve) vertegenwoordiging van deze groep.

Onze analyse toont aan dat het percentage kandidaten met een migratieachtergrond in de 13 Vlaamse centrumsteden nu 15,5 % bedraagt. Dit is een beperkte stijging van 1,2% ten opzichte van 2018 (14,3%). Waar er tussen 2012 en 2018 nog een stijging van 4,8% te noteren was, lijkt de opwaartse trend nu eerder te stagneren. De stijging is het sterkst in de kleinere centrumsteden Aalst en Oostende, al blijft Genk wel de stad met het hoogste percentage kandidaten met een migratieachtergrond in Vlaanderen. Ook in de grootsteden Gent en Antwerpen is er een hoog percentage kandidaten met een migratieachtergrond wat deels verklaard kan worden door de aanwezigheid van lokale lijsten van de migrantenpartij Team Fouad Ahidar in deze steden.

In vergelijking met hun aandeel in de bevolking, blijven personen met een migratieachtergrond nog altijd duidelijk ondervertegenwoordigd op de kandidatenlijsten. Relatief gezien zijn er dus aanzienlijk meer mensen met een migratieachtergrond in de bevolking dan op de kandidatenlijsten. Van een evenredige vertegenwoordiging is er nog lang geen sprake en de mate van ondervertegenwoordiging is zelfs toegenomen ten opzichte van 2018.

Als we kijken naar de opdeling per partij, dan komt er een duidelijk verschil tussen linkse en rechtse partijen naar voren. Linkse partijen plaatsen duidelijk meer kandidaten met een migratieachtergrond op hun lijsten dan rechtse partijen. PVDA laat de sterkste toename (t.o.v. 2018) noteren en wordt daarmee de partij met het hoogste percentage kandidaten met een migratieachtergrond (19,7%), gevolgd door Groen en Vooruit. Ook CD&V vertoont een duidelijke opwaartse trend en sluit op dit vlak eerder aan bij de linkse partijen. De meer rechtse partijen als N-VA en Vlaams Belang stagneren, of laten, in het geval van Open Vld, zelfs een daling laten noteren.